

CITEVA MEDALII EMISE ÎN A DOUA JUMĂTATE A SEC. AL XIX-LEA, DECERNATE UNOR ARTIȘTI ROMÂNI

de DOINA CIOBANU

În cea de a doua jumătate a veacului trecut puternicele prefaceri social-politice, care au culminat cu Unirea Principatelor Române (1859) și obținerea Independenței de stat a țării (1877), s-au resfrînt și asupra vieții culturale românești, care a căpătat un nou și puternic avînt. Se creează astfel premise pentru impulsivitatea artei pusă în slujba noilor idealuri sociale și naționale ale poporului român. Tot acum artiștii își pun priceperea și talentul în slujba intereselor patriei prin realizarea unor opere originale de înaltă ținută.

Încă din timpul domniei lui Al.I.Cuza (1859-1866) se pun bazele unor școli pentru pregătirea viitoarelor cadre în domeniul artei. Astfel, în anul 1861 la Iași și în anul 1864 la București s-au înființat școli de arte frumoase, care au dat artiști de prestigiu care s-au remarcat atît în țară, cît și în Europa acelor vremuri.

Conform regulamentului Școlii de Belle Arte din București, pentru încurajarea tinerelor talente se inițiau anual concursuri școlare în care cele mai bune lucrări erau premiate, se organizau expoziții, iar cei mai buni concurenți erau trimiși la Paris, pe timp de trei ani, în interesul dezvoltării imaginației lor și spre a lua cunoștință de tot ce s-a produs în artă¹.

Premiile acordate cîștigătorilor concursurilor Școlii de Belle Arte din București constau de obicei în decernarea unor medalii de aur, argint sau bronz. Asemenea medalii, așa cum reiese din corespondența Ministerului Instrucțiunii Publice, au fost bătute în anul 1867 la Fabrica de arme din Dealul Spirii, "în clișetul de oțel ce se afla la Onor Minister încă din 1865"². Ele au fost distribuite celor mai buni elevi din anii 1865-1866 și 1866-1867 în cadrul unei serbări școlare³. Apoi aceste medalii au fost stanțate la Monetăria statului din București, înființată în 1870, sau la diferite firme particulare.

Din corespondența purtată de Theodor Aman, directorul Școlii de Arte Frumoase din București, cu Ministerul Instrucțiunii, cu data de 13 martie 1890, rezultă că: "medaliile ce au fost frapate la Monetăria statului timp de 25 ani s-au epuizat și monetăria a încetat a mai lucra fiind nevoit a trimite clișeurile la Viena, unde se cere 10 lei pentru bătărea celor de bronz și 25 lei pentru cele de argint"⁴. Printr-o altă adresă din 1 mai 1890, Th. Aman arată că s-a înțeles cu firma Radivon și an de ce a se bate 17 medalii de argint și 35 medalii de bronz, a căror sumă va trece de 620 lei⁵. La 29 noiembrie 1890, revine cu încă o adresă prin care confirmă că medaliile pe care le-a primit, distribuindu-le ce-

lor în drept, s-au terminat, deoarece nu se acordaseră pe timp de doi ani și ruga ministerul să binevoiască a ordona de a se face tot prin firma Radivon, care posedă clișeul de oțel, un număr de cel puțin 20 medalii de argint și 40 de bronz, care vor servi drept distincții pentru viitoarele concursuri⁶.

La Cabinetul numismatic al Muzeului de Istorie al R.S. România se găsesc trei medalii din perioada celei de a doua jumătăți a sec. al XIX-lea și care au fost decernate lui Titus Alexandrescu, Oscar Obedeanu și Nicolae Anghelescu, ce fac parte din pleiada de artiști plastici formați la Școala de arte frumoase din București.

Ele au fost bătute la Monetăria statului și la firma Radivon din Capitală. În continuare dăm descrierea medaliilor și câteva date biografice ale artiștilor cărora le-au fost acordate.

1. Pictorul Titus Alexandrescu s-a născut în 1865 la București, unde a urmat și cursurile Școlii de arte frumoase în anii 1881-1885, perioadă în care pentru deosebitele sale realizări a fost răsplătit cu o medalie de argint și patru de bronz. Apoi și-a continuat studiile la Paris la École Nationale des Beaux-Arts, expunând în 1886 la Salonul oficial al artiștilor francezi, tablouri ce aminteau într-un fel de pictura lui Pavis de Chavannes⁷.

Medalia de bronz, ce se găsește la Muzeul de Istorie al R.S. România, i-a fost conferită în anul 1883 și datează din epoca în care își făcea studiile la București. Dăm în continuare descrierea:

Pe avers se află reliefată legenda circulară în caractere latine, majuscule de tipar: SCOLA DE BELLE ARTE * ROMANIA * . Pe mijloc este reprezentat un grup de pensule, o paletă, două echer și un raportor; împrejur, două ramuri de palmier încrucișate, iar deasupra o cunună de laur. Pe revers este un cerc perlat exterior. În partea superioară, semicircular, se află gravată legenda: HONORIS CAUSA, în aceleași caractere cu cea de pe avers și continuată cu o legendă liniară pe cinci rânduri: MEDALIA/D-lui Titu Alexandrescu /PENTRU/antic figura/1883, unde numele pictorului, al lucrării și anul sînt scrise de mîna. Medalia a fost bătută la Monetăria statului.

AE, diam. 52 mm, nr. inv. 29372.

2. Cel de-al doilea pictor român, de la care muzeul nostru posedă o medalie, este Oscar Obedeanu, care a trăit între anii 1866-1914. Primele îndrumări în arta picturii le-a primit începînd cu anul 1878 în atelierul lui Predelean Șincal din Botoșani. Încă din clasa a treia de liceu, pe care a făcut-o la Bîrlad, a obținut o medalie de bronz la Expoziția cooperativilor de la Iași. A urmat apoi cursurile Școlii de arte frumoase din București între anii 1886-1889, timp în care i-au fost conferite pentru lucrările sale două medalii de bronz și o medalie de argint.

În anul 1889, la terminarea școlii, a deschis o expoziție la Ateneul român din București, unde a expus circa 20 tablouri, în majoritatea lor cu subiecte militare, dintre care două au fost alese de juriu pentru Expoziția universală de la Paris. În același an a primit bursă de studii la Academia regală din München, pe care a absolvit-o în anul 1893, cu medalia de argint.



1a



1b



2a



2b



3a



3b

P.I. - medalia lui Titu Alexandrescu, 1a - avers, 1 b revers; - medalia lui Oscar Abedeau, 2a - avers, 2 b revers; - medalia lui Nicolae Anghelescu, 3a - avers, 3 b revers.

La Muzeul de Istorie al R.S. România se află medalia de bronz pe care a primit-o de la Școala de arte frumoase în anul 1887 și care prezintă aversul identic cu cel descris mai sus (la Titu Alexandrescu). Pe revers medalia are aceeași inscripție: HONORIS CAUSA și aceeași reprezentare compozițională. Pe mijloc este gravată inscripția liniară pe șase rânduri: MEDALIA/D-lui Oscar Obedeanu /PENTRU/Natura desemn/1886-1887/clasa I^a, numele pictorului, al lucrării, anul și clasa fiind scrise de mână.

Bătuț la Monastăria statului din București, medalia i-a fost decernată la 11 iunie 1887, dată când "Comitetul Academic de Belle Arte împreună cu profesorii s-au întrunit sub președinția lui Th. Aman, directorul Școlii de Belle Arte, ca să judece concursurile de la finele anului școlar 1886-1887, conform regulamentului acestei școli. Cu acest prilej i s-a conferit lui Oscar Obedeanu; mențiune pentru concursul de antic bust, medalia de bronz clasa I-a pentru concursul după natură desemn și mențiune pentru concursul după «Cap de expresie color»⁸.
AE, diam. 52 mm, nr. inv. 29321.

3. Ultima medalie, care face obiectul articolului de față, este cea decernată pictorului Nicolae Anghelescucare a trăit între anii 1869-1916. A frecventat cursurile Școlii de arte frumoase între 1885-1889, când a primit pentru lucrările sale o medalie de bronz și una de argint. După terminarea școlii a vizitat cele mai importante galerii de artă din Europa. Întors în țară în 1903 a organizat la București prima sa expoziție care a fost bine primită de presă și de public.

Medalia aflată în colecția muzeului nostru este de argint și a primit-o de la Școala de arte frumoase în anul 1888, pentru o lucrare de compoziție⁹.

Se prezintă astfel: aversul la fel cu cele două medalii descrise mai sus, iar reversul are schimbată doar legenda liniară pe patru rânduri:

MEDALIA/DLUI NIC. ANGHELESCU/PENTRU/CAMPOSITIE COLORE,
ultimul rând fiind scris în semicerc.

AR, diam. 52,5 mm, nr. inv. C. 1219.

Considerăm că datele pe care le-am inserat în articol cu privire la cele trei medalii prezentate mai sus constituie o mică contribuție la completarea catalogului de medalii românești. Ținând seama și de faptul că piesele în discuție sînt inedite se înscriu ca mărturii noi asupra vieții culturale și artistice din patria noastră la sfîrșitul secolului trecut.

NOTE

- 1 Arhivele Statului București, fond Ministerul Instrucțiunii Publice, dos. 527/1864, f. 47.
- 2 Ibidem, dos. 388/1867, f. 39.
- 3 Ibidem, f. 309.
- 4 Ibidem, dos. 20/1890, f. 40.

- 5 Ibidem, f.49.
 6 Ibidem, f.163.
 7 N.PETRAȘCU, *Expoziția artiștilor români în viață*, în "Ateneul român", 15 VI 1894, p.459.
 8 Arh.St. Buc., fond. Ministerul Instrucțiunii Publice, dos.3870/1887, f.31.
 9 Arhiva Institutului de Arte Plastice București, Catalogul anului 1887-1888.

QUELQUES MÉDAILLES ÉMISES PENDANT LA DEUXIÈME
 MOITIÉ DU XIX^e SIÈCLE, DÉCERNÉES À CERTAINS
 ARTISTES ROUMAINS

Résumé

L'auteur présente trois médailles inédites qui se trouvent dans la collection du Musée d'Histoire de la R.S.Roumanie et qui ont été dédiées aux peintres roumains: Titu Alexandrescu (1883), Oscar Obedeau (1887) et Nic.Anghelescu (1888). Les dites médailles datent de la période quand les trois peintres fréquentaient les cours de l'Ecole des Beaux Arts de Bucarest.

L'auteur fait aussi quelques considérations sur la vie culturelle-artistique de la ville de Bucarest au siècle passé.

EXPLICATION DE LA PLANCHE

Pl.I.-La médaille de Titu Alexandrescu, 1 a - droit , 1 b-revers; la médaille d'Oscar Obedeau, 2 a - droit , 2 b - revers; la médaille de Nicolae Anghelescu, 3 a - droit , 3 b - revers.